

Asia T-25/99

Colin Arthur Roberts ja Valerie Ann Roberts

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Kilpailu — Oluen toimitussopimukset — Kantelu —
EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta
(josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta)

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (kolmas
jaosto) 5.7.2001 II-1884

Tuomion tiivistelmä

1. *Kilpailu — Kartellit tai muut yhteisjärjestelyt — Kilpailua rajoittava vaikutus — Panimosopimukset — Arviointiperusteet — Markkinoille pääsy — Riidanalaisten sopimusten myötävaikutus markkina-asemien jäätymiseen, joka johtuu samankaltaisten sopimusten suuresta määrästä — Riidanalaisten sopimusten keston vaikutus (EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta))*

2. *Kilpailu — Kartellit tai muut yhteisjärjestelyt — Kilpailua rajoittava vaikutus — Panimosopimukset — Arviointiperusteet — Markkinoille pääsy — Panimon sopimusverkoston yhdistäminen sellaisiin kansallisten panimoiden sopimusverkostoihin, jotka myötävaikuttavat markkinoiden sulkemiseen, ei sinänsä myötävaikuta markkinoiden sulkemiseen — Edellytykset*

(EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta))

1. Arvioitaessa sitä, kuinka suuri vaikutus tietyn panimon tekemillä oluen toimitussopimuksilla on kaikkien samankaltaisten sopimusten aiheuttamaan tuotemarkkinoiden kumulatiiviseen sulkemiseen, on tutkittava sopimusosapuolten asemaa markkinoilla. Tämä vaikutus riippuu muun muassa sopimusten kestosta. Jos kesto ylittää selvästi relevanteilla markkinoilla yleensä tehtyjen sopimusten keskimääräisen keston, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) kielto koskee yksittäistä sopimusta. Panimo, jonka osuus markkinoista on suhteellisen pieni ja joka sitoo myyntipisteensä useiksi vuosiksi, voi nimittäin myötävaikuttaa yhtä merkittävästi markkinoiden sulkemiseen kuin panimo, jolla on suhteellisen merkittävä osuus markkinoista ja joka säännöllisesti vapauttaa myyntipisteensä lyhyemmin väliajoin.

(ks. 76 kohta)

2. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta koskevan

tarkastelun kannalta sellaisen tietyn panimon sopimusverkoston yhdistäminen, joka ei sinänsä myötävaikuta merkittävästi markkinoiden sulkemiseen, niihin kansallisten panimoiden sopimusverkostoihin, jotka puolestaan myötävaikuttavat merkittävästi markkinoiden sulkemiseen, edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä.

Ensinnäkin on todettava, että panimotukumyyjän ja toimittajapanimoiden, eli valtakunnanlaajuisten panimoiden, välillä tehtyjen oluen toimitussopimusten, toisin sanoen jakeluketjun alkupään sopimusten, voidaan katsoa kuuluvan toimittajapanimoiden sopimusverkostoon, jos näihin toimitussopimuksiin sisältyy määräys, jota voidaan pitää ostovelvoitteena (vähimmäisostovelvoite, varasointivelvoite, kilpailukielto). Tästä seuraa, että sellainen toimitussopimus, johon ei liity mitään ostovelvoitetta muodossa tai toisessa, ei kuulu toimittajapanimoiden sopimusverkostoon, vaikka se koskisikin merkittävää osaa panimotukumyyjiin sidoksissa olevien anniskelupaikkojen myymästä oluesta.

Jotta jakeluketjun alkupään sopimusten lisäksi myös panimotukkumyyjän ja siihen sidoksissa olevien anniskelupaikkojen väliset sopimukset, eli jakeluketjun loppupään sopimukset, voitaisiin liittää toimittajanimoiden sopimusverkostoihin, on myös tarpeen, että toimittajanimoiden ja panimotukkumyyjien väliset sopimukset ovat siinä määrin velvoittavia, ettei asianomaisessa jäsenvaltiossa tai muualla toimivilla panimoilla ole mahdollisuuksia päästä panimotukkumyyjän jakeluketjun loppupään sopimusverkostoon tai että pääsyä on ainakin huomattavasti vaikeutettu.

Jos näiden jakeluketjun alkupään sopimusten velvoittava vaikutus on vähäinen, muilla panimoilla on mahdollisuus tehdä toimitussopimuksia panimotukkumyyjän kanssa ja päästä näin ollen panimotukkumyyjän jakeluketjun loppupään sopimusverkostoon. Muilla panimoilla on siten mahdollisuus myydä olutta kaikkien kyseiseen verkostoon kuuluvien anniskelupaikkojen kautta ilman, että niiden tarvitsisi tehdä erillisiä sopimuksia yksittäisten myyntipisteiden kanssa. Jakeluketjun loppupään sopimusverkosto on näin ollen sellainen tekijä, joka voi helpottaa muiden panimoiden pääsyä markkinoille.

(ks. 104—108 kohta)